

Några historiska fakta om den medeltida lyrikens historia

Lyriken handlar både om poesi och om musik. Den musikaliska lyriken från antiken hade avstannat och växte fram på nytt under medeltiden.

Fransmännen vill (som vanligt) tillskriva sig originaliteten till den lyriken som kallas Trubadurlyrik. Det handlar om kurtisaner som sjunger sin kärlek till den älskade kvinnan.

Självaste Evert Taube har tillskrivit den provensalska trubadurlyriken ursprunget till den europeiska lyriken. Det är också riktigt att den katalanska och den italienska lyriksången uppstod från den provensalska. Det påstods också att den galiciska lyriken (i nordvästra Spanien och Portugal) och även den kariljanska, kom till från Södra Frankrike tack vare pilgrimsvägen till Santiago de Compostela.

Det fanns dock en märklig skillnad mellan den provensalska och den galiciska lyriken. I Provencen hedrades kvinnan av den manliga sångaren. I Galicien fanns däremot den så kallade "sång till vännen" (*canción de amigo*) i vilken kvinnan var den som hedrade och saknade mannen. Filologerna som stod fast vid den provensalska lyriken som ursprung var tvungna att acceptera skillnaden men förklarade den som en genuint galicisk feministisk variant av den importerade lyriken.

"Icke sa Nicke!" blev svaret från spanska forskare i arabisk filologi (däribland den framstående arabisten García Gómez, min lärare i arabiska vid Madrids universitet). I den spansk-arabiska lyriken hade utvecklats dikter och sånger där kvinnan (liksom i den galiciska lyriken) uttalade sin längtan efter "habibin" ("den älskade") i mozarabiskt språk, som var en dialektblandning mellan spanska och arabiska. Den lyriska formen kallades "jarcha". "Sin al-habib non vivreju" (jag kan inte leva utan min älskad) – lät det.

Habibi-sångerna var mycket äldre än den galiciska och hade kommit till innan den förste trubaduren i Provencen vore ens tänkt. Det logiska vore, i så fall, att anta att lyriken hade uppstått i al-Andalus (dvs. i den arabisk dominerade Hispania, inte bara i det som nu heter Andalusien). Den arabspanska lyriken skulle därifrån ha spridit sig till Galicien och resten av norra Spanien och (genom vägen tillbaka från Santiago) till södra Frankrike.

Mobilmärkets Comviqs hemsida bjuder på en rolig video om "habibi".

Öppna: <https://www.youtube.com/watch?v=Y1MEmKHzGHM>

OCH ... Om du undrar då vad Karim sjunger:

Habibi sadiqi enta Krister - Ana bahabek, enta sadiqi

Min kära vän, det är du Krister - Jag tycker om dig, du är min vän

Ana bahabek, enta sadiqi, o enta saken walla foadi, o ana behabak kitir kitir

Jag tycker om dig, du är min vän, du finns i mitt hjärta och jag tycker om dig väldigt, väldigt mycket

José L Ramírez - *Yusuf ibn Radamirus al-Maghriti*

(Madrids toponimiska ursprung från arabiskan= *Maghrit*)

(Ramírez = *Radamiro*s son, dvs. *Rådmansson*, visar familjenamnets nordiska ursprung)

Tala om härstamning!

(grafisk typsättning: "Andalus")